

EXPORTWAARDE NEDERLANDSE POPULAIRE MUZIEK

2016

buma•cultuur



Onderzoeksrapport

In opdracht van **Buma Cultuur**

uitgevoerd door:

Perfect & More BV

Postbus 2100

1200 CC Hilversum

2016

The logo for Buma Cultuur, featuring the text "buma•cultuur" in white lowercase letters on an orange speech bubble background.

Presentatie:	Eurosonic Noorderslag Groningen
Datum:	20 januari 2018
Onderzoeker:	Sieb Kroeske
Aantal pagina's:	37
Opdrachtgever:	Buma Cultuur
Projectnaam:	Exportwaarde Nederlandse populaire muziek

© 2018 Perfect & More bv in opdracht van Buma Cultuur, Hilversum.
Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder uitdrukkelijke toestemming van Buma Cultuur.
Het ter inzage geven van dit rapport aan direct belanghebbenden is toegestaan.

No part of this document may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of Buma Cultuur.

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

INHOUDSOPGAVE:

Samenvatting	4
1. OPDRACHT	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 De opdrachtgever	8
1.3 Opdrachtformulering en onderzoeksdoelen	8
1.4 Afbakening	9
1.5 De opdrachtnemer	9
1.6 Methodologie	11
2. ONDERZOEK	12
2.1 Export van de Nederlandse populaire muziek	12
2.1.1 De meeste optredens	14
2.1.2 DJ Mag Top 100	16
2.1.3 De Nederlandse populair klassieke export	17
2.1.4 De Nederlandse pop-rock-punk-metal export	17
2.1.5 Yellow Claw & Barong Family	17
2.2 Marktwerving	18
2.2.1 Marktwerving: criteria Nederlandse muziek, muziekexportmarkt	19
2.3 BUMA/ Stemra	21
2.4 Meest bezochte landen	24
3. ONDERZOEKRESULTAAT EN CONCLUSIES	25
3.1 Meetinstrument	25
3.2 Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek	27
3.3 Nawoord	30
Literatuur, bronnenlijst	31
BIJLAGE:	
Bijlage 1: Yellow Claw Barong Family Worldtour	32
Bijlage 2: Tim van Tol Europese tour 2016	32
Bijlage 3: North America Bustour Oliver Heldens	33
Bijlage 4: No Turning Back Asia tour	34
Bijlage 5: LeSoir China Spring tour	35
Bijlage 6: Creamfields Chili 2016	36
Bijlage 7: Croatia Winter Music Festival 2016-2017	36
Bijlage 8: Ultra Music Festival DJ Sets – Tiesto, Afrojack, Hardwell, & More 2016	37
Bijlage 9: Sunburn 2016	37

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

SAMENVATTING

De exportwaarde van Nederlandse populaire muziek zit na een lichte daling in 2015 weer in de lift. De waarde is in 2016 gestegen met 7% in vergelijking met 2015 (tabel 1 + 14). Kijken we terug naar het eerste jaar van dit onderzoek dan is de waarde de afgelopen 12 jaar toegenomen van € 31,6 miljoen in 2004 naar € 196.2 miljoen in 2016. Hierbij gaat het om 3 onderdelen, nl. Rechten, Opnamen en Optredens.

Het aandeel van de dance muziek (optredens) is vanaf 2009 in dit onderzoek aan een flinke race bezig ten opzichte van de andere twee onderdelen. In 2009 was het aandeel 33%, in 2016 is dit bijna 69%. Met dj/artiesten als Yellow Claw, Sam Feldt, R3Hab, Tiësto, Bassjackers, Hardwell, Oliver Heldens, W&W, Don Diablo, Chuckie, Quintino, Dash Berlin, Martin Garrix, Laidback Luke, Fedde Le Grand, Afrojack, Headhunterz. Armin van Buuren, noemen we slechts een klein aantal van de vele succesvolle Nederlandse dj's. Nieuw Nederlands Dj-talent blijft zich manifesteren over de landsgrenzen. Relatieve nieuwkomers op het internationale vlak zijn o.a. Julian Jordan, Young Marco, Job Jobse, WiWek, Moksi.

De voortdurende groei en ontwikkeling van EDM, Electronic Dance Music, in Noord Amerika (VS en Canada) is sinds 2009 een belangrijke factor. De groei stabiliseert in Noord Amerika wat betreft optredens, echter andere markten dienen zich aan w.o. in het Verre Oosten, zoals China, Japan, Indonesië, India, Thailand, Zuid Korea. In Europa is het aantal optredens in Kroatië opvallend, mede dankzij de groeiende belangstelling als vakantieland voor jongeren, evenals het wegvallen van optredens in Turkije. Opvallend is ook de groei van het aantal optredens in Duitsland wat voor een belangrijk deel komt vanuit de pop-rock-hoek.

Met populair-klassiek staat André Rieu blijvend hoog genoteerd. Naast de reguliere optredens in Europa gaf André Rieu met zijn orkest twee openlucht concerten in Boekarest, Roemenië. De twee Piata Constitutie – Openlucht concerten op 11 en 12 juni 2016 wist vele tienduizenden bezoekers te trekken per avond. De 2016 Wereldtournee omvatte in oktober o.a. optredens in Australië en Nieuw Zeeland, w.o. twee maal de Qudos Arena in Sydney (a 21.000 seats). In september stond André Rieu in Buenos Aires, Argentinië waar 6 maal werd opgetreden in het Luna Park stadion (a 9.290 seats). December 2016 waren er 11 optredens in Groot Brittannië, met gemiddeld 11.000 seats per arena.

Binnen het pop-rock-metal segment waren er veel optredens te melden voor o.a. DeWolf, Delain, Tim van Tol, Town of Saints, Birth of Joy, Epica, De Staat, No Turning Back, the Ex, Chef Special.

In totaal zijn 1226 artiesten onderzocht, daarvan waren 947 Nederlandse acts in 2016 op enige of grote mate actief buiten Nederland.

De waarde die de Nederlandse muziekexport toevoegt aan de Nederlandse economie bedraagt in 2016 naar schatting € 196,246 miljoen (tabel 1). Ruim 73% daarvan komt voor rekening van de dancemuziek (Optredens, opnamen). Dat is het resultaat van het onderzoek dat Perfect & More bv heeft uitgevoerd naar de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek in 2016. Het gaat om jaarlijks onderzoek sinds 2004 in opdracht van Buma Cultuur.

Het bedrag van € 196,246 miljoen verwijst naar de opbrengsten van de exploitatie van Nederlandse muziek (Nederlands copyright) in het buitenland na aftrek van gemaakte kosten maar inclusief salarissen, winst en belasting.

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

Rechten	2016	%
Buma	14.78	7,53%
Stemra	4.93	2,51%
Sena	5.75	2,93%
Subtotaal	25.46	12,97%
Opnamen	2016	
Dance labels	9.15	4,66%
Majors	1.08	0,55%
Indies	2.65	1,35%
Buit. signings	0.85	0,43%
Subtotaal	13.73	6,99%
Optredens	2016	
Dance/EDM	134.695	68,64%
Overig	22.361	11,40%
Subtotaal	157.056	80,04%
Totaal	196.246	100%
	plus 7 % t.o.v. 2015	

Tabel 1: Overzicht van de waarde in miljoenen € en % door de Nederlandse muziekexport in 2016
(bron: perfect and more bv)

Van de Nederlandse muziekexport is 12,97 procent afkomstig uit auteursrecht en naburige rechten (€ 25,46 miljoen) bijna 7 procent komt uit de exploitatie van opnamen van Nederlandse artiesten in het buitenland (€ 13,73 miljoen) en 80,04 procent van optredens van Nederlandse artiesten over de grens (€ 157,056 miljoen).

Vergelijken we deze bedragen met het voorgaande jaar (tabel 14, 15, 16 en 17) dan zien we een stijging op alle drie onderdelen: Optredens, Rechten en Opnamen. Het aantal optredens stijgt met 5% van 14.689 naar 15.457. Het segment Optredens is sinds 2009 een substantieel groot onderdeel. Interessant is ook dat de 50 meest optredende artiesten ruim 28% is van het geheel uitmaken. Dat loopt gestaag terug, wat inhoudt dat er een voorzichtige verbreding gaande is.

Het totaal van de buitenland incasso Buma/Stemra 2016, voor alleen NL rechthebbenden, is uitgekomen op circa € 19.707.954. Dat is vrijwel gelijk aan 2015. Bij de inkomsten van BUMA en Stemra is en blijft Duitsland de #1 nu met 16,4% van de inkomsten. Gevolgd door Groot Brittannië (14,4%), België met 12,9% en Frankrijk (12,8%). Net als in 2015 volgt dan de Verenigde Staten (7,7%). Wederom wijzigt de "landen top 5" niet, alleen de volgorde ervan. Duitsland, Groot Brittannië (GB), Frankrijk, België en USA zijn nog steeds de belangrijkste landen voor Nederlandse muziek, waarbij Duitsland wederom het land is met de hoogste opbrengsten NL Nederlands repertoire. Door de uitzonderlijke successen in 2015 is het heel mooi dat Buma/Stemra in 2016 dit 2015 succes heeft

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

kunnen evenaren. Na-afrekeningen oudere periodes, na-ijl effect in 2016 van grote 2015 hits, valutaverschillen bij enkele belangrijke niet-Euro landen en stabiele of meer gebruik NL repertoire in het buitenland hebben de 2016 resultaten gunstig beïnvloed. Buma BTL (performing rights) was in 2016 een kleine 4% lager. Voor de inkomsten op basis van gebruik scoort Radio & TV nog steeds het hoogst met 42%. Live Events is een goede tweede met 17% en vervolgens Online met 7,5%. Stemra BTL inkomsten 2016 zorgden echter voor stijging t.o.v. 2015 met een ruime 11%. Dit is tegen de trend van algehele daling MR offline markt.

Voor de “standaard” succesvolle Nederlandse acts in het buitenland en de bekende “klassiekers” ook in 2016 goede resultaten. De 2014 release “Waves” (Mr Probz), met hit noteringen in meer dan 20 landen waaronder USA, Groot Brittannië, Duitsland, Frankrijk en Australië, liet ook in 2016 meer dan goede opbrengsten zien. De Nederlandse DJ’s zoals Afrojack, Martin Garrix, Tiësto, Hardwell en Nicky Romero blijven goed scoren en ook de composities van Giorgio Tuinfort zijn populair o.a. door de samenwerking met David Guetta. André Rieu is een constante factor door zijn vele optredens over de hele wereld. Opbrengsten vormgevingsmuziek (tunes / jingles / station id’s / achtergrondmuziek) van NL componisten voor buitenlandse RTV zenders en programma’s zorgden in 2016 voor extra inkomsten.

Op titel niveau is naast “Waves” (Mr. Probz) ook de Martin Garrix hit “Animals” nog steeds populair. Hoogste nieuwkomer is de Lost Frequencies ft. Janieck Devy hit “Reality” met de bijdrage van de NL componisten Radboud Miedema en Janieck van de Polder. Verder hebben in diverse landen de volgende titels het goed gedaan; “Summer Madness” (Afrojack met J Soul Brothers), “Another You” (Armin van Buuren ft. Mr. Probz), “Booyah” (Showtek), “Titanium” (Guetta/Afrojack/Giorgio Tuinfort), “Firestone” (Kygo/Martijn Konijnenburg) en “Policeman” (Eva Simons/Sidney Samson). Caro Emerald titels zijn een blijvertje. Het aandeel “NL klassiekers” zoals “Venus”, “Radar Love”, “You”, “In ‘t kleine café aan de haven”, “Schatje mag ik je foto/Schatzi, schenk mir dein Foto” mag niet onvermeld blijven en is nog steeds substantieel. bron: Buma/Stemra

Vergelijkingen met exportcijfers van andere landen die onderzoek doen naar de exportwaarde van populaire muziek is helaas niet mogelijk omdat er andere methoden en definities worden gebruikt of omdat er in het geheel geen onderzoek naar wordt gedaan. Een vergelijking met andere kunstsectoren of andere exportindustrieën vallen buiten de scope van dit project.

In dit jaarlijkse onderzoek is gekozen voor het meten van de toegevoegde waarde die wordt gerealiseerd met de export van de muziek (rechten, opnamen en optredens). Hiermee wordt de exportwaarde van aan muziekexploitatie gerelateerde bedrijven niet meegerekend. In dit onderzoek gaat het om de direct gerelateerde zaken met betrekking tot de muziek (Nederlands copyright). Tijdens de uitvoering van de meting blijkt dat veel gegevens door partijen met moeite of maar deels worden verstrekt voor onderzoek. De informatie van instanties als BUMA, Stemra en SENA zijn wel exact en betrouwbaar. De exportwaarde van opnamen en optredens is minder betrouwbaar. De diverse sociale media en platforms bieden de kans om elke artiest nauwlettend gade te slaan wat betreft de muzikale activiteiten. Om een betrouwbaarheidsfactor te verkrijgen is een bijna dagelijkse waakzaamheid noodzakelijk. Mede ook door het inmiddels al vele jaren volgen van de data sinds 2004 en het opbouwen van relaties met partijen wordt de betrouwbaarheidsfactor jaarlijks nauwkeuriger. Dit alles leidt ertoe dat de genoemde waarden in dit rapport over 2016 van € 196,246 miljoen het karakter hebben van een goed gefundeerde schatting.

In tabel 2 is de groei te zien van optredens van de afgelopen jaren evenals het toenemend aantal registraties. De belangstelling voor met name (club)dj’s vanuit Nederland blijft sterk groeien.

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

In tabel 3 is de ontwikkeling te zien van de optredens van de bovenste 50, de meeste optredens van de afgelopen jaren.

OPTREDENS	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	verschil optredens
1226 registraties in 2016	15457									plus 5% t.o.v. 2015
1172 registraties in 2015		14689								min 5,1% t.o.v.2014
1140 registraties in 2014			15484							plus 10,5% t.o.v. 2013
1088 registraties in 2013				14010						plus 12,5% t.o.v. 2012
957 registraties in 2012					12444					plus 15% t.o.v. 2011
728 registraties in 2011						10842				plus 29% t.o.v. 2010
506 registraties in 2010							8395			plus 55% t.o.v. 2009
373 registraties in 2009								5533		plus 79% t.o.v. 2008
280 registraties in 2008									3079	

*Tabel 2: Overzicht totaal aantal optredens 2016 in vergelijking met de voorgaande jaren
(bron: perfect and more bv)*

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Alle optredens totaal	15.457	14.689	15.484	14.010	12.444	10.842	8.395	5.533
Top 50 optredens totaal	4.411	4.602	4.985	4.750	3.744	3.149	2.429	1.527
% van het totaal t.o.v. Top 50	28,53%	31,32%	32,19%	33,90%	30%	29,00%	28,90%	27,60%

*Tabel 3: Totaal optredens vergeleken met de top 50 meeste optredens
(bron: perfect and more bv)*

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

1. OPDRACHT

1.1 Aanleiding

In 2006 verschijnt het TNO-rapport *Exportwaarde van Nederlandse populaire muziek* over 2004 (publicatie mei 2006 Rutten & Hoogendoorn). Dit onderzoek, in opdracht van Buma Cultuur, krijgt voor 2005 geen vervolg. In 2007 vragen toenmalig onderzoeker Paul Rutten en Buma Cultuur aan Perfect & More bv om het onderzoek te continueren. Perfect & More bv richt in 2007 haar onderzoek naar de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek op 2006 maar doet er tegelijk al het mogelijke aan om alsnog 2005 in kaart te brengen. Vanaf 2008 wordt steeds het voorgaande jaar onderzocht.

De presentatie van dit rapport over 2016 is op 20 januari 2018 tijdens Eurosonic-Noorderslag.

1.2 De opdrachtgever

Buma Cultuur bestaat sinds 1962 en houdt zich bezig met de ondersteuning en promotie van de Nederlandse lichte muziek in binnen- en buitenland. Daartoe wordt ze met name in staat gesteld door de auteursrechtorganisatie BUMA die in Nederland verantwoordelijk is voor incasso en repartitie van openbare uitvoeringsrechten. Buma Cultuur voert in samenwerking met partners in binnen- en buitenland een groot aantal projecten uit die Nederlandse muziek ten goede komen.

Een belangrijke component van de promotieactiviteiten van Buma Cultuur is gericht op het buitenland. Een succesvolle promotie van Nederlandse lichte muziek in het buitenland komt ten goede aan Nederlandse auteurs, uitgevers, uitvoerende artiesten en producenten. De belangrijkste financier is auteursrechtenorganisatie BUMA.

BUMA is verantwoordelijk voor de incasso en verdeling van openbare uitvoeringsrechten in Nederland en zorgt, door haar contacten en contracten met buitenlandse zusterorganisaties, dat Nederlandse rechthebbenden de vergoedingen ontvangen van het gebruik van hun werken in het buitenland.

1.3 Opdrachtformulering en onderzoeksdoelen

Probleemstelling:

Om meer zicht te krijgen op de context en uitgangssituatie van de buitenlandse promotieactiviteiten en op de resultaten er van en om haar beleid daarop te kunnen sturen, heeft Buma Cultuur behoefte aan betrouwbare informatie over de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek die periodiek en continue wordt uitgevoerd. Daarom neemt ze in 2005 het initiatief tot onderzoek naar de exportwaarde van Nederlandse popmuziek (over 2004). Toen door TNO, die een basis legt voor een periodiek te herhalen meting. Het vervolgonderzoek in de jaren daarna doet Perfect & More bv. De uitgangspunten van Buma Cultuur zijn vooral muziekgecentreerd en zijn niet gericht op de spin-off effecten die vanuit de muziekeconomie gelden voor het bredere muziekindustriecluster en zelfs de rest van de economie.

Het onderzoek richt zich op alle vormen van exploitatie van de Nederlandse populaire muziek op de buitenlandse markt: rechten (auteursrechten en naburige rechten), opnamen en optredens.

Onderzoeksdoel:

Het in kaart brengen van de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek over 2016.

Naast financiële waarde (economisch kapitaal) onderkent de Franse socioloog Pierre Bourdieu cultureel kapitaal en sociaal kapitaal waar hij later nog andere vormen van kapitaal aan toevoegt zoals symbolisch en linguïstisch kapitaal. In dit onderzoek beperken we ons tot het economische kapitaal (Pels, 1992).

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

Centrale vraagstelling:

Wat is in financieel opzicht de waarde van de export van de Nederlandse populaire muziek over 2016?

Deelonderzoeksvragen:

1. Welke financiële waarde kan op het gebied van rechten worden vastgesteld?
2. Welke financiële waarde kan op het gebied van opnamen worden vastgesteld?
3. Welke financiële waarde kan op het gebied van optredens worden vastgesteld?

1.4 Afbakening:

In tijd: Elk jaar wordt onderzoek verricht naar het jaar er voor. In januari volgend op het onderzoeksjaar worden de resultaten gepresenteerd tijdens Eurosonic-Noorderslag in Groningen.

In plaats: Er wordt gekeken naar de activiteiten door Nederlandse popartiesten over de gehele wereld. Deze wereldmarkt wordt geclusterd naar 5 *exportmarkten* te weten:

1. de Engelstalige markt (Verenigde Staten, Canada, Groot Brittannië, Ierland, Australië en Nieuw Zeeland),
2. de continentaal Europese markt,
3. de Latijns-Amerikaanse markt,
4. de Aziatische markt,
5. de Afrikaanse markt.

In bron (uitgangspunten):

Om de Nederlandse muziekexport in kaart te kunnen brengen, moeten allereerst criteria worden gesteld. Wat behoort tot Nederlands product als het om populaire muziek gaat?

Met betrekking tot de exportwaarde van muziek zijn verschillende definities gangbaar. De keuze voor een bepaalde definitie heeft te maken met het gekozen perspectief. Vanuit het perspectief van auteursrechtenorganisaties is vaak vooral van belang dat het gaat om Nederlands auteursrecht. Vanuit Nederlandse muzikanten beschouwd, staat voorop dat het gaat om Nederlandse uitvoerende artiesten of in bredere zin, muzikanten die in de Nederlandse muziekpraktijk zijn geworteld. Binnen de muziekindustrie spreekt men van lokaal repertoire in de betekenis van 'local signings'. Dat kunnen vanuit Nederlands perspectief ook buitenlandse artiesten zijn die in Nederland onder contract staan.

- De criteria voor het Nederlandse populaire muziekproduct zijn voor dit rapport als volgt uitgewerkt:
 1. muziek (composities en teksten) die het werk is van componisten en tekstdichters met de Nederlandse nationaliteit,
 2. muziek die wordt uitgevoerd door muzikanten met de Nederlandse nationaliteit of muzikanten die zijn geworteld in de Nederlandse muziekpraktijk, ongeacht de nationaliteit van de rechthebbenden op de uitgevoerde composities,
 3. Nederland als land van vestiging van de uitgever (publisher),
 4. Nederland als land van vestiging van de producent van de opname (land van signing).

Wanneer Nederlandse muzikanten muziek van eigen hand uitvoeren vallen de criteria onder 1 en 2 in de praktijk vaak samen. Dat is niet het geval wanneer Nederlandse muzikanten composities van buitenlandse auteurs uitvoeren en wanneer buitenlandse muzikanten Nederlandse composities vertolken.

- Populaire muziek

Onder populaire muziek verstaat Buma lichte muziek.

In dit onderzoek merken we daarbij de muziekgenres als in tabel 4 weergegeven aan.

- Exportwaarde

De exportwaarde verwijst naar de financiële opbrengsten van de exploitatie van Nederlandse muziek in het buitenland na aftrek van gemaakte kosten maar inclusief salarissen, winst en belasting. Het

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

onderzoek is onder andere gebaseerd op gegevens van rechtenorganisaties en informatie van belangrijke bedrijven uit de Nederlandse en buitenlandse muziekbranche.

<i>Muziekstijlen populaire muziek</i>						
pop/rock	dance	pop.klassiek	Levenslied/feest/schlagers	HaFaBra	various/jazz/crossover/world	RTV
algemeen populair	algemeen dance	alg pop klassiek	levenslied/volksmuziek	Harmonie	algemeen pop jazz	commercials
country	house	instrumentaal	feestmuziek	Fanfare	instrumentaal	tunes
ballad/chanson	trance	ballroom	schlagers	Brass	wereldmuziek	jingles
nederlandstalig	techno	opera			overige	
palingsound	hardcore					
NL dialect	hardstyle					
instrumentaal	electro					
algemeen rock	drum n bass					
blues						
hardrock						
metal						
punk						
gothic						
alternative						
instrumentaal						
urban						
R&B						
soul						
hiphop						
instrumentaal						
rap						
reggae						
latin						

Een track kan binnen een hoofdcategorie onder meerdere subs thuis horen.

Tabel 4: Genre-indeling populaire muziek¹

1.5 De opdrachtnemer

De eigen identiteit van de onderzoeker is nooit helemaal uit te schakelen en heeft dus invloed op het onderzoek. Om die reden geven we hier aan welke relevante bagage de onderzoeker in het licht van dit onderzoek meebrengt.

Perfect & More bv is opgericht in 2007 door Joke Fictoor en Sieb Kroeske. Het bedrijf is actief in de radio-, muziek (media)industrie. Verschillende werkzaamheden die de oprichters in voorgaande jaren op persoonlijke titel uitvoerden, vallen nu in de besloten vennootschap. Onderzoek is één van de divisies van Perfect & More bv. Sieb Kroeske voert dit onderzoek uit.

S.L. Kroeske (Sieb) is al jaren werkzaam in zowel de muziek- als radiobranche (Radio Veronica, Veronicablad, Stichting Nederlandse Top 40, Ariola Benelux/BMG, Stichting Mega Top 50, Mega Media, Zilveren Harpen jury, Hogeschool Inholland, Olon Awards jury, Conservatorium Haarlem). Samensteller van hitlijsten w.o. NPO Sterren.NL Top 20, Oranje Top 30. Sieb is onder andere:

- docent radiomanagement, muziekmanagement en begeleider/examinator afstudeeronderzoek muziek en radio bij de hbo-opleiding Media & Entertainment Management, Inholland,
- gastdocent bij diverse instellingen voor radiomanagement, muziekmanagement en hitlijsten,
- marktonderzoeker in de radio- en muziek (media) branche bij Perfect & More.
- Initiatiefnemer, organisator Groene (Glazen) StudentenBus bij Inholland 2009 – 2015, Inholland Radio.
- auteur van het eerste boek *Hitdossier* (1976) en auteur van de boeken *Basisboek Muziekmanagement* (2007) en *Radiomanagement* (2008).

¹ Hoofdcategorieën volgens indeling BUMA/Stemra + (cursief onder dance) aanvulling Perfect&More

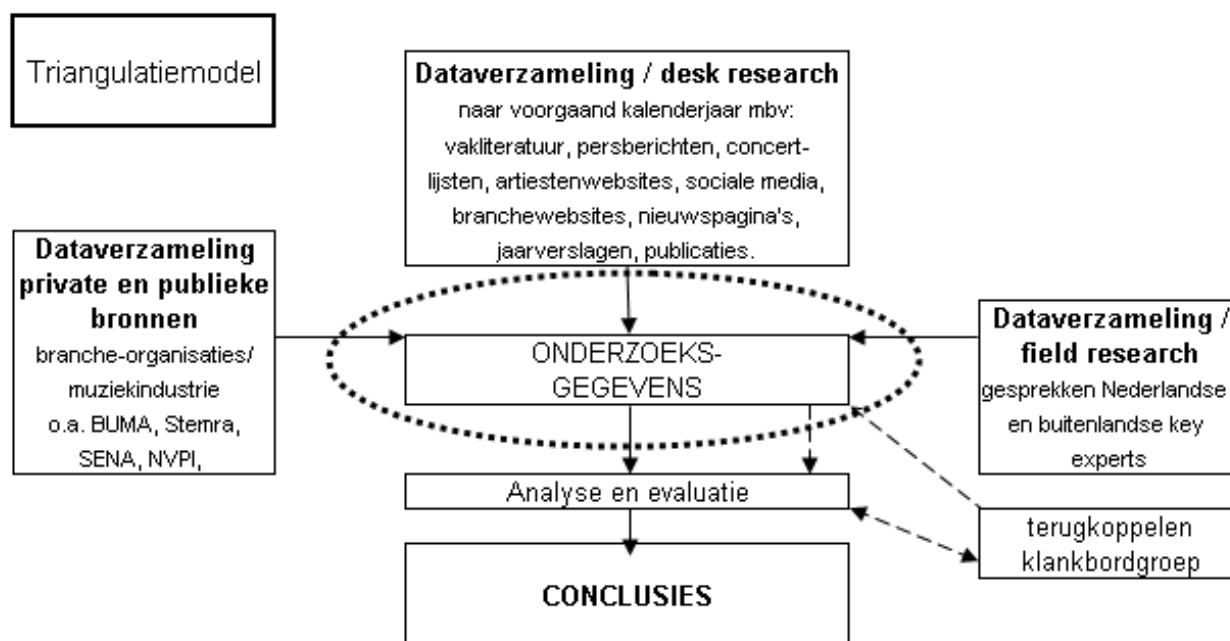
Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

1.6 Methodologie

Om inzicht te krijgen in de kennis die nodig is om de doelstelling te bereiken, moet de probleemsituatie worden geanalyseerd aan de hand van een conceptueel model. Dit model geeft:

- de grenzen van het onderzoeksmodel,
- de selectie van de variabelen,
- de relaties tussen deze segmenten.

In het conceptueel model laat de onderzoeker zien welke variabelen voor het onderzoek relevant zijn.



Tabel 5: conceptueel model

Validiteit

Voor de controleerbaarheid van het onderzoek is gebruik gemaakt van datatriangulatie en member checks:

- Data triangulatie:

Er worden meerdere databronnen gebruikt:

1. Desk research
2. Overleg met experts
3. Private en publieke bronnen:

* *Statistieken bij branche- en koepelorganisaties*

Door verschillende brancheorganisaties worden statistieken verzameld die een licht kunnen werpen op de vraag die in het beoogde onderzoek centraal staat. Daarbij gaat het voornamelijk om de NVPI (de brancheorganisatie van de Nederlandse entertainmentsector), BUMA/Stemra (de Nederlandse organisaties verantwoordelijk voor incasso en repartitie auteursrechten met betrekking tot openbare uitvoering en mechanische reproductie voor haar aangeslotenen in Nederland en internationaal) en SENA (de Nederlandse organisatie verantwoordelijk voor incasso voor naburige rechten voor wat betreft de openbare uitvoering voor haar aangeslotenen in Nederland en internationaal).

* *Gegevens van representatieve bedrijven in de sector*

Een andere mogelijkheid die in dit onderzoek wordt gebruikt, is gegevensverzameling direct bij de bron, de bedrijven en instellingen die de rechten bezitten op de muziek die

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

internationaal wordt geëxploiteerd en die daarmee een direct zicht hebben op de gerealiseerde revenuen. Met behulp van deze triangulatie kan worden geverifieerd of de onderzoeksgegevens op correcte wijze zijn vastgesteld. Het moet leiden tot convergentie, de conclusies moeten in dezelfde richting wijzen.

- Member checks

De interpretaties en onderzoeksbevindingen worden besproken met deskundigen (klankbordgroep); vertegenwoordigers van het werkveld. Deze klankbordgroep komt niet plenair bij elkaar, maar dient de onderzoekers op verzoek van advies. Het profiel van deze klankbordgroep is als volgt:

- Vertegenwoordiging van BUMA, Stemra en SENA;
- Vertegenwoordiging van muziekproducenten van opnames en geluidsdragers, (majors en independents);
- Vertegenwoordiging van auteurs en muzikuitgevers;
- Vertegenwoordiging van uitvoerend muzikanten.

2. ONDERZOEK

2.1 Export van de Nederlandse populaire muziek

In onderzoeken naar het economische belang van de Nederlandse populaire muziek gaat de aandacht veelal uit naar de economische betekenis van de exploitatie op de nationale markt. Een goede 'performance' op de thuismarkt is immers van groot belang voor componisten en uitvoerend muzikanten, uitgevers van muziek en producenten en exploitanten van opnamen en de muzieklabels. Echter ook een succesvolle exploitatie in het buitenland is van groot belang voor de opbouw van een gezonde, op continuïteit gestoelde muziekindustrie. Muziek die louter op de nationale markt kan worden verkocht, krijgt te maken met een exploitatieplafond. Om voldoende inkomsten te genereren voor een gezonde winstpositie en om de noodzakelijke budgetten voor nieuwe producties vrij te kunnen maken, is het voor de muziekindustrie (majors, independents) een steeds grotere noodzaak om ook in het buitenland succes te boeken.

De meest exacte cijfers hebben betrekking op rechten en royalties. Die cijfers staan vrijwel gelijk aan de gerealiseerde waarde, er hoeven nauwelijks tot geen kosten op in mindering te worden gebracht. De cijfers over de exploitatieopbrengsten van opnamen en optredens in het buitenland zijn een gefundeerde schatting. De waarde die in dit onderzoek voor die onderdelen is bepaald, is gebaseerd op een groot doch niet compleet aantal informatiebronnen. Echter op basis van de ervaring van het onderzoek sinds 2004 plus het netwerk van de onderzoekers worden veel exacte data verkregen. Uit overleg met verschillende partijen blijkt wel dat men bereid is om mee te werken, de tijdfactor (het op tijd aanleveren van data), en het vertrouwen spelen hierbij een rol. We zijn daarom blij dat veel partijen bereid zijn om informatie af te staan, waardoor we gedetailleerde resultaten kunnen vastleggen.

De waarde van de popmuziekexport in dit onderzoek is gebaseerd op de gerealiseerde waarde van auteursrechten (openbaarmaking/uitvoeringsrechten en verveelvoudiging/mechanische rechten), naburige rechten (openbaarmaking en verveelvoudiging), artiesten royalties, producenten royalties, geluidsdragers (fysiek/digitaal), opnamen en optredens.

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

Het belang van export en exploitatie

Om voldoende inkomsten te genereren voor een gezonde winstpositie en om de noodzakelijke budgetten voor nieuwe producties vrij te kunnen maken, is het voor de muziekindustrie van groot belang om ook in het buitenland succes te boeken. Het opbouwen van succes in het buitenland is voor een Nederlandse artiest, groep van steeds meer belang om te overleven. Omdat binnen de muziekindustrie de kansen minder groot zijn geworden vanwege het teruglopende volume van de muziekmarkt door fysieke verkopen en de minder grote inkomsten uit het digitale domein. Hiermee worden inkomsten uit optredens steeds belangrijker. Wanneer een Nederlandse artiest in eigen land succesvol is, wordt de grondslag voor exploitatie in het buitenland groter. Dat is echter geen wet van Meden en Perzen. Zeker binnen de dancewereld kan een Nederlandse dj soms zelfs makkelijker iets in het buitenland opbouwen dan in eigen land. Veel dj's zitten in Verenigde Staten met het probleem van copyrights en betalingen, dus hebben ze vaak een van tevoren gecleard muziekprogramma. Voorafgaand aan een succesvolle exploitatie in het buitenland is promotie noodzakelijk. Vooral jonge (onervaren) artiesten en groepen met nog onvoldoende brede basis (steun), hebben support nodig buiten de vaste waarde in eigen land. Door de social media verdwijnen de aloude (fysieke) grenzen en kan op basis van een goed plan veel meer waarde binnen de social media worden opgebouwd als onderdeel van het exploitatiemodel.

Inkomstenbronnen

De verkoop van singles, albums en dvd's (fysiek en digitaal) in het buitenland levert de artiest/groep artiesten royalties op. Daarnaast ontvangen de auteurs van de composities, die op de verkochte geluidsdragers zijn opgenomen, inkomsten op basis van hun auteursrecht. Wanneer de opnamen op de buitenlandse radio of televisie te horen of te zien zijn of via internet worden gestreamd, ontvangen ze eveneens vergoedingen. De verkoop van geluidsdragers en downloads in het buitenland zorgt voor een inkomstenstroom naar Nederland.

De inkomsten uit live optredens bestaan uit gages en rechten op composities die live worden vertolkt tijdens de buitenlandse optredens. Ook kunnen inkomsten worden verkregen uit de verkoop van merchandise en verkoop van ander fysiek product tijdens optredens.

Exportmogelijkheden

Op verschillende manieren kan een basis voor succes in het buitenland worden gelegd. Voor de popartiest/groep is optreden in zalen vaak een eerste vereiste. Het deelnemen aan sociale netwerken en platforms, zoals YouTube, Facebook, Twitter, Snapchat, Instagram, Spotify, LinkedIn, SoundCloud, Beatport, Google+, Deezer, MySpace, Last FM, etc. en soms ook het live streamen zorgt ervoor dat de artiest internationaal fans direct kan bereiken. In eerste instantie zijn de optredens (cultureel kapitaal) een enorme investering, met als doel 'werken aan bekendheid' (sociaal kapitaal), voordat er maar enigszins sprake kan zijn van terugverdienen (economisch kapitaal).

Voor de (club-)DJ is het van steeds groter belang om samenwerkingen aan te gaan die de dj zowel als de producer, (re)mixer, songwriter én artiest neerzetten. De DJ manifesteert zich via de diverse media, w.o. het laten uitzenden van podcasts die vaak wereldwijd worden beluisterd door een miljoenen publiek. Hierdoor wordt het netwerk veel groter en de kans op succes aanzienlijk uitgebreid en met als gevolg extra optredens, extra opdrachten voor (re)mixen etc. De Nederlandse dance staat al vele jaren in hoog aanzien. De slimme aanpak om door de vlagdragers van de dance-scene nieuwe talenten een kans te geven, zorgt voor een uitstekende basis van meer succes voor zowel zichzelf als voor de talenten. Onder vlagdragers verstaan we zowel dj's, hun bedrijven, organisaties zoals Buma Cultuur (Amsterdam Dance Event, Eurosonic Noorderslag, Dutch Impact etc) en andere bedrijven o.a. actief in de dance scene w.o. Beatport, Soundcloud.

Wanneer een artiest de buitenlandse markt wil betreden, dient hij zich te onderscheiden van de al aanwezige 'concurrentie'. Meestal is via de lokale media wel enige vorm van aandacht te krijgen, maar hierbij speelt de eventueel lokale concurrentie een rol.

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

Net als in andere creatieve industrieën is niets zeker en dient er rekening te worden gehouden met het feit dat succes beperkt en onvoorspelbaar is. En is het onderscheidend vermogen des te belangrijker.

De exportmogelijkheden van de Nederlandse populaire muziek zijn minder groot dan van grotere economieën zoals de Verenigde Staten en Groot Brittannië. Het succes van de Nederlandse dance-scene geeft aan dat er toch veel mogelijkheden zijn, mits onderscheidend.

Bij optredens in het buitenland moet niet uit het oog worden verloren dat het in sommige situaties niet gaat om het aanboren van een nieuwe markt, maar om het entertainen van Nederlanders die in het buitenland zijn. Bijvoorbeeld militairen, Nederlanders die voor langere tijd werken in het buitenland en andere expats en vakantiegasten op populaire vakantieplaatsen zoals Ibiza, Mallorca, Kreta, Marmaris, Sunny Beach, Albufeira, Rimini, Costa Brava, Sziget. Deze optredens zijn wel meegenomen in dit onderzoek, maar zijn qua sociaal en cultureel kapitaal niet van even grote betekenis voor de exportwaarde als optredens voor buitenlands publiek.

Ook het opbouwen van een goed sociaal netwerk werpt zijn vruchten af. Social media en platforms zijn grenzeloos en de fans kunnen overal zitten. De term 'internationaal' is dus steeds verder aan het vervagen, mede natuurlijk door de social media. De toegevoegde waarde van een platform als Spotify toont aan dat dit een belangrijk verdienmodel kan zijn. Optredens zijn een belangrijk bindmiddel tussen social media en het directe contact met de fan/liefhebber.

2.1.1 De meeste optredens

De in tabel 6 gepubliceerde Top 50 is gebaseerd op een lijst van 1226 optredende Nederlandse acts in het buitenland over 2016. Bij de hoogste 50 acts dan zijn er 10 geen dance (in 2015: 8). Niet dance gelieerd in de Top 50 zijn Vengaboys, Busquitos, DeWolff, Delain, DirkJan Ranzijn, Tim van Tol, Herman van Veen, Saskia Laroo, André Rieu en Rapalje. De Top 50 vertegenwoordigt ruim 28,5% van het totaal aantal optredens in 2016. (zie tabel 3)

Qua dance:

- Yellow Claw op #1
- Een drietal (op)nieuwkomers in de Top 10: Sam Feldt, Bassjackers en Hardwell

Qua pop/populair/rock:

- Al jaren een aanwezige waarde is nu iets opvallender aanwezig: Vengaboys
- Busquitos
- DeWolff
- Delain
- DirkJan Ranzijn
- Tim van Tol
- Herman van Veen
- Saskia Laroo
- André Rieu
- Rapalje

Let wel: dat een act/artiest hoog in deze lijst staat, betekent dat deze veel optredens had, maar niet dat deze het meeste geld heeft verdiend. De investering en kosten van een (pop)rockact is vele malen meer dan die van een dance-dj.

n.b. Een regelmatig terugkerende opmerking van artiesten uit de lijst is dat er meer optredens zijn dan in de lijst staat. Let wel, het gaat hier om optredens buiten Nederland.

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

Hardstyle en hardcore zijn een populaire en stabiele factor met o.a. Yellow Claw, Headhunterz, Showtek, Angerfist, Brennan Heart, No Turning Back, Frontliner, Wildstylez, Dr. Peacock. Jaarlijks zijn er vaste populaire events in o.a. Duitsland, België, Italië, Zwitserland en Spanje waar veel Nederlandse hardcore- en hardstyle-artisten optreden.

Nadat in de VS de door Nederlandse dj's aangevoerde muziekstijlen house, trance, electro, disco, techno, hardstyle omschreven als Electronic Dance Music (EDM) zich succesvol ontwikkelden, wordt Midden- en Zuid-Amerika en Verre Oosten langzaam maar zeker een factor van belang. Voorbeelden zijn o.a. Chili (Mysteryland), Mexico (Electric Daisy Carnival), Singapore (ZoukOut Music festival), Thailand (Maya Music Festival), het **Ultra Music Festival** concept na Miami (170.000 bezoekers in 2016), op Ibiza, in Argentinië, Korea, Chili, Kroatië, Zuid Afrika, Colombia, Japan, Thailand, Taiwan, Paraguay, Peru, Singapore, Bolivia, Brazilië, Hong Kong en op Bali. **Creamfields** in Peru, Paraguay, Chili, Shanghai (Storm Festival), Myanmar (We are connected).

Sunburn, het driedaags festival in India (sinds 2007) is inmiddels het grootste muziekfestival in Azië. (zie bijlage 6, 8 en 9)

2016	2015	artiest	2016	2015	genre
1	4	YELLOW CLAW	151	123	hardstyle, trap, d&b
2	16	SAM FELDT	138	100	house-edm
3	1	R3HAB	134	151	house-edm
4	6	TIESTO	133	118	house-edm
5	22	BASSJACKERS	121	94	house-edm
6	19	HARDWELL	116	96	house-edm
7	7	OLIVER HELDENS	113	118	house-edm
8	3	W&W	112	123	house-edm
9	5	DON DIABLO	112	120	house-edm
10	2	CHUCKIE	111	131	house-edm
11	10	QUINTINO	110	109	house-edm
12	21	DASH BERLIN	107	95	house-edm
13	9	LAIDBACK LUKE	103	111	house-edm
14	12	MARTIN GARRIX	95	102	house-edm
15	14	FEDDE LE GRAND	92	101	house-edm
16	18	AFROJACK	89	97	house-edm
17	11	HEADHUNTERZ	88	104	hardstyle
18	opn	VENGABOYS	88	61	pop, dance, 90's
19	opn	BUSQUITO'S	88	54	pop, jazz, swing
20	23	SUNNERY JAMES & RYAN MARCIANO	86	92	house-edm
21	nw	DEWOLFF	86	31	pop, rock
22	20	BAKERMAT	85	96	house-edm
23	38	ANOTHER NICE MESS/DJ MARCELLE	84	76	house, techno
24	opn	JORIS VOORN	83	64	house-edm
25	17	FERRY CORSTEN	81	98	house-edm

Tabel 6: Top 25 Nederlandse acts qua aantal optredens in het buitenland 2016
(bron: perfect and more bv)

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

2.1.2 DJ Mag Top 100

Jaarlijks is de verkiezing van de belangrijkste (dance)dj een terugkerend fenomeen en een graadmeter van de populariteit van dj's (zie bijlage voor de gehele lijst). Voor veel dj's is een hoge notering in de *DJ Mag Top 100* een goede businessgarantie, dat wil zeggen: veel (meer) optredens overal in de wereld en een betere gage. Nederlandse dj's spelen in deze categorie een toonaangevende rol. Al vele jaren staan zij hoog of het allerhoogst genoteerd. In de Top 10 van de DJ Mag Top 100 van 2016 staan maar liefst 6 Nederlandse dj's. In totaal staan er in 2016 30 Nederlandse dj's in *DJ Mag Top 100*. (zie tabel 7)

DJ MAG TOP 100									
2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009		
1	3	4	40	nw	x	x	x	Martin Garrix	NL
3	2	1	1	6	24	nw	x	Hardwell	NL
4	4	3	2	1	2	1	1	Armin van Buuren	NL
5	5	5	4	2	3	3	2	Tiesto	NL
8	12	35	nw	x	x	x	x	Oliver Heldens	NL
10	8	12	9	9	7	19	nw	Afrojack	NL
13	14	18	14	25	36	71	nw	W&W	NL
15	30	82	nw	x	x	x	x	Don Diablo	NL
17	15	14	10	7	8	15	nw	Dash Berlin	NL
19	36	31	99	nw	x	x	x	Ummet Ozcan	NL
21	21	23	58	73	nw	x	x	R3hab	NL
29	18	8	7	17	nw	x	x	Nicky Romero	NL
32	80	86	nw	x	x	x	x	Quintino	NL
34	39	nw	x	x	x	x	x	Bassjackers	NL
36	48	40	23	11	17	36	nw	Headhunterz	NL
43	19	13	71	nw	x	x	x	Blasterjaxx	NL
46	38	37	34	42	39	nw	x	Angerfist	NL
48	76	nw	x	x	x	x	x	Yellow Claw	NL
49	91	nw	x	x	x	x	x	MaRlo	AU/NL
50	35	34	29	26	14	21	29	Fedde Le Grand	NL
59	53	47	61	49	98	nw	x	Brennan Heart	NL
70	26	30	74	nw	x	x	x	Dannic	NL
77	66	56	nw	x	x	x	x	Firebeatz	NL
79	64	50	31	29	20	17	27	Laidback Luke	NL
81	50	36	60	nw	x	x	x	Vicetone	NL
87	nw	x	x	x	x	x	x	Sam Feldt	NL
89	nw	x	x	x	x	x	x	Jay Hardway	NL
93	27	27	30	nw	x	x	x	Dyro	NL
96	37	17	27	re	58	91	nw	Showtek	NL
99	85	91	42	22	18	9	7	Ferry Corsten	NL

Tabel 7: DJ Mag Top 100 2016 met de Nederlandse dj's in de Top 100²

² Bron: djmag.com 2016

Met populair-klassiek staat André Rieu blijvend hoog genoteerd. Naast de reguliere optredens in Europa is in 2015 Roemenië aan dit rijtje toegevoegd. In 2016 stond het wereldberoemde orkest op het Piața Constituției in Boekarest voor twee openlucht concerten. Dit enorme plein biedt plaats aan 85.000 mensen. In Zuid Amerika waren er in september optredens in Argentinië, waar men 6 dagen in het Luna Park stadion in Buenos Aires speelde voor dagelijks ruim 9.000 fans. In oktober speelde men in Australië en Nieuw Zeeland in totaal 10 concerten met gem. 12.000 bezoekers per concert. Groot Brittannië en Ierland werden in december bezocht en werden 11 concerten gegeven. In 2016 werden 16 verschillende landen bezocht. Duitsland was weer het meest bezocht met 18 grote concerten.

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

2.2 Marktwerving:

In de afgelopen drie jaar publiceerden we een overzicht van de bekendste locaties waar Nederlandse pop/rockartiesten regelmatig terugkeren. Dat doen we dit jaar opnieuw.

Kijken we naar markten waar Nederlandse pop-rock artiesten, groepen regelmatig terugkeren voor optredens (buiten de dance), dan zijn een aantal landen en locaties in kaart te brengen. In tabel 8 is te zien welke zalen dat zijn. Festival-locaties en populaire vakantie locaties zijn apart vermeld.

De meest bezochte locatie over de grens is **Backstage** in München en **Het Depot** in Leuven.

stad	locatie	land	stad	locatie	land
POP-ROCK LOCATIES 2016			FESTIVALS 2016		
München,	Backstage,	DE	Dour	Dour festival	BE
Leuven	Het depot	BE	Hasselt	Pukkelpop	BE
Vienna	Arena	AT	Ostrava,	Colours of	CZ
Antwerpen	Ikon	BE	Milovice,	Let it roll festival	CZ
Antwerpen	Trix	BE	Hamburg,	Reeperbahn,	DE
Brussel	Ancienne Belgique	BE	München,	Tollwood festival,	DE
Hasselt	Muziekodroom	BE	Wacken,	Open Air,	DE
Sint-Niklaas	De Casino	BE	Rothenburg,	Taubertal Festival,	DE
Zurich,	Dynamo	CH	Wurzburg,	Stramu Festival	DE
Aschaffenburg,	Colos-saal,	DE	Geiselwind,	Out & Loud Festival,	DE
Berlin,	Lido,	DE	Clisson,	Hellfest Open Air,	FR
Berlin,	Musik & Frienden,	DE	Brighton,	The great escape,	GB
Berlin,	Privatclub,	DE	Veszprém,	Utcazene Fesztivál	HU
Berlin,	Urban Spree	DE	Budapest,	Sziget Festival	HU
Coesfeld,	Fabrik,	DE	Dunaújváros,	Rockmaraton fesztivál	HU
Hamburg,	Molotow,	DE	Trencin,	Pohoda festival	SL
Hamburg,	Hafenklang,	DE			
Köln,	Em Streckstrump Jazzclub	DE	VAKANTIE LOCATIES 2016		
München,	Strom,	DE	Sunny Beach,	Guaba Beach Bar,	BG
Lille,	La péniche	FR	Chersonissos,	Club Sensation	GR
Nantes,	La scene Michelet	FR	Mallorca, El Arenal	Club NL,	SP
Toulouse,	Metronum,	FR	Mallorca, El Arenal	Shooters,	SP
Budapest,	A38	HU	Lloret de Mar,	Club prive,	SP
Milano,	Mediolanum Forum,	IT	Lloret de Mar,	Moef gaga,	SP
Milano,	Blue note,	IT	Marmaris,	Mango Club	TR
Tokyo	Blue note,	JP	Marmaris,	Rembrandt	TR

Tabel 8: overzicht pop locaties 2016 NL artiesten
(bron: perfect and more bv)



Bron: <http://www.backstage.info/>



Bron: <http://www.hetdepot.be/>

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

2.2.1 Marktwerving: criteria Nederlandse muziek en muziekexportmarkt

Wanneer we de Top 50 meest optredende acts uitsplitsen naar de criteria Nederlandse muziek (tabel 9) en muziekexportmarkt (tabel 10) krijg je de volgende twee tabellen te zien:

- **Nederlandse nationaliteit van de componist/tekstdichter:**

Yellow Claw, Sam Feldt, R3hab, Tiësto, Bassjackers, Hardwell, Oliver Heldens, W&W, Don Diablo, Chuckie, Quintino, Dash Berlin, Laidback Luke, Martin Garrix, Fedde Le Grand, Afrojack, Headhunterz, Sunnery James & Ryan Marciano, DeWolff, Bakermat, Joris Voorn, Ferry Corsten, Detroit Swindle, Delain, Sander van Doorn, Julian Jordan, DirkJan Ranzijn, Nicky Romero, Showtek, Angerfist, Young Marco, Blasterjaxx, Tom Trago, Tim van Tol, Job Jobse, Herman van Veen, Bingo Players, Armin van Buuren, Brennan Heart, Dannic, Vicetone, Saskia Laroo, Rapalje, Wiwek.

- **Nederlandse nationaliteit van de uitvoerende:**

Yellow Claw, Sam Feldt, R3hab, Tiësto, Bassjackers, Hardwell, Oliver Heldens, W&W, Don Diablo, Chuckie, Quintino, Dash Berlin, Laidback Luke, Martin Garrix, Fedde Le Grand, Afrojack, Headhunterz, Vengaboys, Busquitos, Sunnery James & Ryan Marciano, DeWolff, Bakermat, DJ Marcelle, Joris Voorn, Ferry Corsten, Detroit Swindle, Delain, Sander van Doorn, Julian Jordan, DirkJan Ranzijn, Nicky Romero, Showtek, Angerfist, Young Marco, Blasterjaxx, Tom Trago, Tim van Tol, Job Jobse, MC V.I., Herman van Veen, Bingo Players, Armin van Buuren, Brennan Heart, Dannic, Vicetone, Ben Rodenburg, Saskia Laroo, André Rieu, Rapalje, Wiwek.

Nederland als land van vestiging van de uitgever (publisher):

Yellow Claw, Sam Feldt, R3hab, Tiësto, Bassjackers, Hardwell, Oliver Heldens, W&W, Don Diablo, Chuckie, Quintino, Dash Berlin, Laidback Luke, Martin Garrix, Fedde Le Grand, Afrojack, Headhunterz, Vengaboys, Sunnery James & Ryan Marciano, DeWolff, Bakermat, Ferry Corsten, Delain, Sander van Doorn, Julian Jordan, Nicky Romero, Showtek, Angerfist, Blasterjaxx, Tom Trago, Tim van Tol, Job Jobse, Herman van Veen, Bingo Players, Armin van Buuren, Brennan Heart, Dannic, Vicetone, André Rieu, Wiwek.

- **Nederland als land van vestiging van de producent van de opname (land van *signing*):**

Yellow Claw, Sam Feldt, R3hab, Tiësto, Bassjackers, Hardwell, Oliver Heldens, W&W, Don Diablo, Chuckie, Quintino, Dash Berlin, Laidback Luke, Martin Garrix, Fedde Le Grand, Afrojack, Headhunterz, Vengaboys, Busquitos, Sunnery James & Ryan Marciano, DeWolff, Bakermat, Joris Voorn, Ferry Corsten, Detroit Swindle, Delain, Sander van Doorn, Julian Jordan, Nicky Romero, Showtek, Angerfist, Blasterjaxx, Tom Trago, Tim van Tol, Job Jobse, Herman van Veen, Bingo Players, Armin van Buuren, Brennan Heart, Dannic, Vicetone, André Rieu, Rapalje, Wiwek.

*Tabel 9: Top 50 acts 2016 uitgesplitst naar de criteria voor de Nederlandse populaire muziekproduct.
(bron: perfect and more bv)*

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

- **Engelstalige markt** (Anglo-Amerikaanse markt = Verenigde Staten, Canada, Groot Brittannië, Ierland, Australië, Nieuw Zeeland):
Yellow Claw, Sam Feldt, R3hab, Tiësto, Bassjackers, Hardwell, Oliver Heldens, W&W, Don Diablo, Chuckie, Quintino, Dash Berlin, Laidback Luke, Martin Garrix, Fedde Le Grand, Afrojack, Headhunterz, Vengaboys, Busquitos, Sunnery James & Ryan Marciano, DeWolff, Bakermat, DJ Marcelle, Joris Voorn, Ferry Corsten, Detroit Swindle, Delain, Sander van Doorn, Julian Jordan, DirkJan Ranzijn, Nicky Romero, Showtek, Angerfist, Young Marco, Blasterjaxx, Tom Trago, Tim van Tol, Job Jobse, MC V.I., Bingo Players, Armin van Buuren, Brennan Heart, Dannic, Vicetone, Ben Rodenburg, Saskia Laroo, André Rieu, Rapalje, Wiwek.
- **Continentale Europese markt:**
Yellow Claw, Sam Feldt, R3hab, Tiësto, Bassjackers, Hardwell, Oliver Heldens, W&W, Don Diablo, Chuckie, Quintino, Dash Berlin, Laidback Luke, Martin Garrix, Fedde Le Grand, Afrojack, Headhunterz, Vengaboys, Busquitos, Sunnery James & Ryan Marciano, DeWolff, Bakermat, DJ Marcelle, Joris Voorn, Ferry Corsten, Detroit Swindle, Delain, Sander van Doorn, Julian Jordan, DirkJan Ranzijn, Nicky Romero, Showtek, Angerfist, Young Marco, Blasterjaxx, Tom Trago, Tim van Tol, Job Jobse, MC V.I., Herman van Veen, Bingo Players, Armin van Buuren, Brennan Heart, Dannic, Vicetone, Ben Rodenburg, Saskia Laroo, André Rieu, Rapalje, Wiwek.
- **Latijns-Amerikaanse markt:**
Yellow Claw, Sam Feldt, R3hab, Tiësto, Bassjackers, Hardwell, Oliver Heldens, W&W, Don Diablo, Chuckie, Quintino, Dash Berlin, Laidback Luke, Martin Garrix, Fedde Le Grand, Afrojack, Headhunterz, Sunnery James & Ryan Marciano, DeWolff, Bakermat, Ferry Corsten, Detroit Swindle, Sander van Doorn, Julian Jordan, Nicky Romero, Showtek, Angerfist, Young Marco, Blasterjaxx, Tom Trago, Job Jobse, Bingo Players, Armin van Buuren, Brennan Heart, Dannic, Vicetone, Ben Rodenburg, André Rieu.
- **De Aziatische markt:**
Yellow Claw, Sam Feldt, R3hab, Tiësto, Bassjackers, Hardwell, Oliver Heldens, W&W, Don Diablo, Chuckie, Quintino, Dash Berlin, Laidback Luke, Martin Garrix, Fedde Le Grand, Afrojack, Headhunterz, Vengaboys, Sunnery James & Ryan Marciano, Bakermat, Joris Voorn, Ferry Corsten, Detroit Swindle, Sander van Doorn, Julian Jordan, Nicky Romero, Showtek, Angerfist, Young Marco, Blasterjaxx, Tom Trago, MC V.I., Bingo Players, Armin van Buuren, Brennan Heart, Dannic, Vicetone, Saskia Laroo, Wiwek.
- **De Afrikaanse markt:**
Sam Feldt, Tiësto, Hardwell, Oliver Heldens, W&W, Chuckie, Quintino, Dash Berlin, Laidback Luke, Fedde Le Grand, Afrojack, Sunnery James & Ryan Marciano, Bakermat, Joris Voorn, Ferry Corsten, Sander van Doorn, Nicky Romero, Tom Trago, Armin van Buuren, Dannic, Ben Rodenburg.

*Tabel 10: Top 50 acts 2016 uitgesplitst naar muziekexportmarkt
(bron: perfect and more bv)*

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

2.3 BUMA/Stemra*

Het totaal van de buitenland incasso Buma/Stemra 2016, voor alleen NL rechthebbenden, is met €19.707.954 uitgekomen op zo goed als eenzelfde totaalbedrag als 2015. Betreft een heel lichte daling t.o.v. 2015 van minus 0,3%. Door de uitzonderlijke successen in 2015 is het heel mooi dat Buma/Stemra in 2016 dit 2015 succes heeft kunnen evenaren. Na-afrekeningen oudere periodes, na-ijl effect in 2016 van grote 2015 hits, valutaverschillen bij enkele belangrijke niet-Euro landen en stabiele of meer gebruik NL repertoire in het buitenland hebben de 2016 resultaten gunstig beïnvloed. Buma BTL (performing rights) was in 2016 een kleine 4% lager. Voor de inkomsten op basis van gebruik scoort Radio & TV nog steeds het hoogst met 42%. Live Events is een goede tweede met 17% en vervolgens Online met 7,5%. Stemra BTL inkomsten 2016 zorgden echter voor stijging t.o.v. 2015 met een ruime 11%. Dit is tegen de trend van algehele daling MR offline markt.

De BTL-incasso 2016 heeft in vergelijking met 2015 de volgende bijzonderheden v.w.b. landen en regio's: Top 5 van landen is niet gewijzigd, ook niet v.w.b. de rangschikking. Duitsland, Groot Brittannië, Frankrijk, België en USA zijn nog steeds de belangrijkste landen voor Nederlandse muziek waarbij Duitsland wederom het land is met de hoogste opbrengsten Nederlands repertoire, ondanks een daling van -8% t.o.v. 2015. Sterkste stijgers in 2016 t.o.v. 2015 zijn Japan (+60%), Zweden (+16%), Scandinavië/Baltics (+35% door Online opbrengsten). Verder een uitzonderlijke plus bij Spanje. Technische issues met datafiles Spanje konden in 2016 opgelost worden en de betreffende gelden konden met terugwerkende kracht worden ontvangen. Minder kan ook. Naast Duitsland ook minder ontvangsten uit USA (-20%), Zwitserland (-9%) en Frankrijk (-6%). Per regio blijven West- en Zuid-Europa (69,8%) veruit de belangrijkste incassobronnen met daarna USA/Canada (9%) en Azië/Australië (7,7%). In 2016 is Brazilië voor de Zuid-Amerika opbrengsten het belangrijkste land gebleven maar dit jaar is daar Argentinië bijgekomen.

Voor de "standaard" succesvolle Nederlandse acts in het buitenland en de bekende "klassiekers" ook in 2016 goede resultaten. De 2014 release "Waves" (Mr Probz), met hit noteringen in meer dan 20 landen waaronder USA, Groot Brittannië, Duitsland, Frankrijk en Australië, liet ook in 2016 meer dan goede opbrengsten zien. De Nederlandse DJ's zoals Afrojack, Martin Garrix, Tiësto, Hardwell en Nicky Romero blijven goed scoren en ook de composities van Giorgio Tuinfort zijn populair o.a. door de samenwerking met David Guetta. André Rieu is een constante factor door zijn vele optredens over de hele wereld. Opbrengsten vormgevingsmuziek (tunes/jingles/station id's/achtergrondmuziek) van NL componisten voor buitenlandse RTV zenders en programma's zorgden in 2016 voor extra inkomsten.

Op titel niveau is naast "Waves" (Mr. Probz) ook de Martin Garrix hit "Animals" nog steeds populair. Hoogste nieuwkomer is de Lost Frequencies ft. Janieck Devy hit "Reality" met de bijdrage van de NL componisten Radboud Miedema en Janieck van de Polder. Verder hebben in diverse landen de volgende titels het goed gedaan; "Summer Madness" (Afrojack met J Soul Brothers), "Another You" (Armin van Buuren ft. Mr. Probz), "Booyah" (Showtek), "Titanium" (Guetta/Afrojack/Giorgio Tuinfort), "Firestone" (Kygo/Martijn Konijnenburg) en "Policeman" (Eva Simons/Sidney Samson). Caro Emerald titels zijn een blijvertje, zijn er nieuwkomers zoals "Catch & Release" (Matt Simons), en zien we goede resultaten uit Duitsland voor "Input Source Select" (De Staat) en "Down Town" (De Staat) in Groot Brittannië. Verder zijn de opbrengsten voor "vormgevingsmuziek" radio en tv en "muziek bij commercials" met o.a. "The Voice", Teleshopping" en "Eurosport" opvallend. Het aandeel "NL klassiekers" zoals "Venus", "Radar Love", "You", "In 't kleine café aan de haven", "Schatje mag ik je foto/Schatzi, schenk mir dein Foto" mag niet onvermeld blijven en is nog steeds substantieel. *Bron: Buma/Stemra

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

n.b. de buitenland cijfers in dit onderzoeksrapport wijken af van die zoals in het B/S jaarverslag 2016 vermeld. T.b.v. dit exportonderzoek is (net als voorgaande jaren) een correctie op de cijfers toegepast i.v.m. buitenlandse B/S aangeslotenen.

Foreign Income 2016	BUMA		STEMRA		TOTAL	
TOTAL	14.776.157		4.931.797		19.707.954	
	74,98%		25,02%		100,00%	
Per country	BUMA		STEMRA		TOTAL	
		in %		in %		in %
Germany	2.121.975	14,4%	1.114.168	22,6%	3.236.143	16,4%
Great Britain	1.927.662	13,0%	914.423	18,5%	2.842.085	14,4%
Belgium	1.668.720	11,3%	865.481	17,5%	2.534.202	12,9%
France	1.779.075	12,0%	737.735	15,0%	2.516.810	12,8%
USA	1.509.904	10,2%	13.850	0,3%	1.523.754	7,7%
Italy	792.049	5,4%	90.377	1,8%	882.426	4,5%
Japan	493.423	3,3%	352.476	7,1%	845.899	4,3%
Spain	525.233	3,6%	94.819	1,9%	620.053	3,1%
Switzerland	441.372	3,0%	141.714	2,9%	583.086	3,0%
Sweden	458.012	3,1%	74.242	1,5%	532.254	2,7%
Australia/New Zealand	403.401	2,7%	125.153	2,5%	528.555	2,7%
Austria	350.655	2,4%	58.126	1,2%	408.782	2,1%
Scandinavia & Baltics	197.287	1,3%	166.182	3,4%	363.469	1,8%
Canada	219.548	1,5%	34.880	0,7%	254.428	1,3%
Brazil	221.418	1,5%	1.799	0,0%	223.217	1,1%
Poland	210.286	1,4%	12.090	0,2%	222.377	1,1%
Denmark	214.610	1,5%	5.369	0,1%	219.979	1,1%
Finland	129.505	0,9%	2.041	0,0%	131.546	0,7%
Argentina	89.844	0,6%	9.399	0,2%	99.243	0,5%
Portugal	71.780	0,5%	22.608	0,5%	94.388	0,5%
Czech Republic	64.573	0,4%	26.978	0,5%	91.552	0,5%
Hungary	66.205	0,4%	21.442	0,4%	87.646	0,4%
Israel	78.846	0,5%	5.868	0,1%	84.713	0,4%
Romania	77.812	0,5%	2.082	0,0%	79.893	0,4%
Norway	69.961	0,5%	0	0,0%	69.961	0,4%
VARIOUS	593.000	4,0%	38.494	0,8%	631.493	3,2%
TOTAL	14.776.157	100,0%	4.931.797	100,0%	19.707.954	100,0%

Tabel 11: Landenaandeel 2016 op basis van de BUMA/Stemra-cijfers³

³ Tabellen van BUMA/Stemra

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

Foreign Income 2016	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Per country	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %
GERMANY	16,4%	17.8%	19.14%	17.0%	17.15%	17.3%	17,8%
UNITED KINGDOM	14,4%	13.7%	12.82%	9.5%	14.11%	13.6%	11,6%
BELGIUM	12,9%	12.9%	12.85%	17.8%	14.06%	16.4%	14,5%
FRANCE	12,8%	13.5%	12.16%	13.2%	9.72%	11.4%	10,5%
USA	7,7%	9.7%	7.37%	5.8%	7.18%	6.1%	5,1%
ITALY	4,5%	4.6%	4.42%	4.4%	3.43%	2.8%	4,0%
JAPAN	4,3%	2.6%	2.84%	2.7%	4.39%	3.4%	3,6%
SPAIN	3,1%	0.8%	1.04%	3.6%	2.28%	2.0%	4,3%
SWITZERLAND	3,0%	3.2%	3.42%	3.0%	3.43%	2.8%	3,1%
SWEDEN	2,7%	2.4%	3.33%	2.4%	1.20%	1.5%	1,5%
AUSTRALIA & NZ	2,7%	2.8%	3.67%	2.8%	4.18%	3.8%	4,1%
AUSTRIA	2,1%	1.9%	2.19%	2.1%	2.45%	2.4%	2,5%
SCANDINAVIA/BALTIC STATES	1,8%	1.4%	1.65%	1.0%	0.82%	1.1%	1,1%
CANADA	1,3%	1.3%	1.49%	1.4%	1.71%	1.3%	1,0%
BRASIL	1,1%	1.1%	1.70%	0.9%	1.17%	0.7%	
POLAND	1,1%	2.1%	1.77%	3.9%	4.12%	2.7%	4,2%
DENMARK	1,1%	1.2%	1.55%	1.4%	1.55%	1.7%	1,3%
FINLAND	0,7%	0.7%	0.61%	0.6%	0.64%	0.7%	0,8%
ARGENTINA	0,5%						
PORTUGAL	0,5%	0.5%	0.41%	0.4%	0.43%		
CZECH REPUBLIC	0,5%						
HUNGARY	0,4%	0.6%	0.41%	0.5%	0.52%	1.0%	0,5%
ISRAEL	0,4%	0.5%	0.42%				
ROMENIA	0,4%	1.0%	0.53%	0.4%	0.57%	1.0%	
NORWAY	0,4%						
IRELAND, REPUBLIC OF		0.3%	0.47%	0.6%		0.5%	0,6%
SOUTH AFRICA		0.3%					
MEXICO		0.3%					
VARIOUS	3,2%	2.8%	3.06%	2.5%	3.24%	3.0%	4,5%

Per region	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %
WEST&SOUTH EUROPE	69,8%	69.3%	69.0%	71.4%	67.4%	69.7%	69,5%
USA/CANADA	9,0%	11.0%	8.9%	7.2%	8.9%	7.4%	6,0%
ASIA/AUSTRALIA	7,7%	6.1%	7.1%	6.5%	9.2%	7.6%	8,0%
SCANDINAVIA/BALTIC STATES	6,8%	6.0%	7.7%	6.1%	5.0%	5.9%	5,7%
EASTERN EUROPE	3,6%	4.8%	4.2%	6.8%	6.2%	5.8%	6,9%
SOUTH&MID AMERICA/CARIBBEAN	2,4%	1.9%	2.5%	1.6%	2.2%	1.4%	1,6%
AFRICA & MIDDLE EAST	0,6%	0.8%	0.6%	0.4%	0.9%	1.1%	0,9%

bron: buma/stemra

Tabel 12: Landen en regio aandeel 2016 op basis van de BUMA/Stemra-cijfers⁴

⁴ Tabellen van BUMA/Stemra

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

2.4: Meest bezochte landen

In het overzicht van tabel 13 vergelijken we de Top 50 **meest optredende artiesten per land** van 2016 met de afgelopen jaren.

We hebben de 20 best bezochte landen op een rijtje gezet en vergeleken met 2015 en ervoor.

Bekijken we de Top 50 van de artiesten met de meeste optredens dan is de Top 3 van landen met de meeste optredens in 2016: #1 Verenigde Staten, #2 Duitsland, #3 Groot Brittannië, gevolgd door Spanje, Canada, Frankrijk en België. Duidelijk in opkomst in 2016 is China, waar naar verwachting voor de komende jaren nog een flinke groei zal ontstaan.

Andere landen in opkomst zijn Oostenrijk (AT), Kroatië (HR), Japan, Indonesië en Zweden.

Het aantal optredens van de Top 50 **meest optredende acts** is 28,57% van het totaal aantal optredens (4.411 van de 15.438*). (*zie ook tabel 3 hieronder)

jaar	VS	DE	GB	SP	CA	FR	BE	IT	CN	CH	AT	AU	HR	MX	JP	BR	ID	SE	GR	IN
2016	1345	499	322	292	150	147	122	96	96	89	82	77	66	63	61	53	50	47	45	43
2015	1500	364	298	305	200	139	135	138	60	92	66	89	39	72	48	83	40	37	82	51
2014	1582	379	352	365	261	186	203	123	56	105	77	143	48	96	22	78	36	28	44	39
2013	1350	417	330	388	254	219	229	124	30	122	80	125		110		55	40			61
2012	1494	441	253	331	164	198	197	124		89	79	113		55		110				

Tabel 13: totaal optredens top 50 2016 artiesten in de diverse landen vgl. met 2015, 2014, 2013 en 2012
(bron: perfect and more bv)

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Alle optredens totaal	15438	14689	15484	14010	12444	10842	8395	5533
Top 50 optredens totaal	4411	4602	4985	4750	3744	3149	2429	1527
% van het totaal t.o.v. Top 50	28,57%	31,32%	32,19%	33,90%	30%	29,00%	28,90%	27,60%

Tabel 3: Totaal optredens vgl met Top 50 meeste optredens 2016
(bron: perfect and more bv)

Legenda bij tabel 13			
AU	Australië	HU	Hongarije
AT	Oostenrijk	ID	Indonesië
BE	België	IE	Ierland
BR	Brazilië	IN	India
CA	Canada	IT	Italië
CH	Zwitserland	JP	Japan
CN	China	MX	Mexico
DE	Duitsland	PT	Portugal
FR	Frankrijk	SE	Zweden
GB	Groot Brittannië	SP	Spanje
GR	Griekenland	TH	Thailand
HR	Kroatië	VS	Verenigde Staten

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

3. ONDERZOEKSRESULTAAT EN CONCLUSIES

3.1 Meetinstrument

Op basis van het TNORapport over 2004 in combinatie met de opinies van de opdrachtgever Buma Cultuur, van Nederlandse deskundigen en de methoden uit Zweden en Groot Brittannië uit 2004 is de volgende definitie als uitgangspunt voor onderzoek naar de export van Nederlandse populaire muziek geformuleerd en gebruikt voor de onderzoeken door Perfect & More bv (Kroeske/Fictoor) vanaf 2005.

De exportwaarde van Nederlandse populaire muziek wordt op jaarlijkse basis gemeten aan de hand van de waarde die wordt gecreëerd door het gebruik van Nederlands muzik auteursrecht, muziekopnamen van Nederlandse artiesten en het verzorgen van optredens door Nederlandse muzikanten in het buitenland en direct daaraan gerelateerde activiteiten.

Definitie meetinstrument exportwaarde

Er wordt ieder onderzoeksjaar van drie hoofdsegmenten van waarde creatie uitgegaan: Rechten, Opnamen (goederen) en Optredens (muziekdiensten). Andere soorten inkomsten die op één of andere manier wel aan de muziekindustrie zijn gerelateerd, maar niet direct samenhangen met het gebruik en de exploitatie van muziekrechten, muziekopnamen en/of muziekuitvoeringen worden in dit onderzoek niet tot de muziekexport gerekend.

1. Rechten: auteursrechten (uitvoeringsrechten en mechanische rechten) en naburige rechten en inkomsten van royalties.
2. Opnamen/Goederen: geluidsdragers (fysiek en digitaal), merchandise, bladmuziek.
3. Optredens: muziekdiensten

Segmenten van waardecreatie in muziekexport

Hieronder worden elk van de drie hoofdsegmenten uit het figuur hierboven nader toegelicht.

Rechten:

Bij rechten en royalties gaat het primair om het openbaar maken en verveelvoudigen van muziekwerken op de buitenlandse markt. De volgende onderdelen zijn te onderscheiden:

- a. Inkomsten uit het buitenland voor Nederlandse componisten, tekstdichters en uitgevers op basis van openbare uitvoeringsrechten. Deze gelden worden door collectieve rechtenorganisaties in het buitenland geïnd en doorgegeven aan BUMA. Zij zorgt voor de uitkering aan de rechthebbenden.
- b. Inkomsten uit het buitenland op basis van mechanische rechten voor Nederlandse componisten, tekstdichters en uitgevers. Deze gelden worden door de zusterorganisaties van Stemra geïncasseerd en aan haar doorgegeven. Stemra zorgt voor de uitkering aan de rechthebbenden.
- c. Inkomsten in verband met naburige rechten voor zover ze betrekking hebben op de openbare uitvoering van werken. Deze gelden komen toe aan personen en instanties die een erkend recht hebben op de uitvoering van een werk: uitvoerende artiesten en producenten. Deze gelden worden geïnd door zusterorganisaties van SENA. Zij zorgt voor de uitkering aan de rechthebbenden.

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

- d. De gelden die bestemd zijn voor de producenten van opnamen (muziekmaatschappijen) worden geïnd door de exploitant van de opname in het betreffende land en doorgaans direct doorgegeven aan de Nederlandse rechthebbende producent. Daar is geen collectieve organisatie bij betrokken.

Het onderdeel rechten is betrouwbaar en nauwkeurig in kaart te brengen door de medewerking met BUMA, Stemra en SENA.

Opnamen:

Door het toenemende belang van elektronische netwerken voor promotie en exploitatie van informatie (over nationale grenzen heen) wordt het steeds moeilijker om de exportwaarde van 'dragerloze opnamen' op de geijkte manieren vast te stellen.

Muziek wordt digitaal verkocht en gestreamd. De fysieke distributie van muziek wordt minder belangrijk. Daarmee wordt de medewerking van de 'digitale muziekindustrie' belangrijk. Downloads vallen in 2006 nog buiten het onderzoek, maar zijn vanaf 2007 wel meegenomen omdat ze steeds meer een substantiële plaats innemen binnen de waardecreatie. Dragerloze tracks en clips vallen onder het segment *opnamen*.

Onder de noemer 'opnamen' valt dus de export van fysieke en digitale goederen die hun waarde ontleen aan de direct en indirecte associatie met Nederlandse muziek of muzikanten te weten:

- a. Geluidsdragers met Nederlandse muziek en dragerloze Nederlandse muziek die wordt geëxporteerd en waarover de rechten in Nederland zijn afgedragen bij de productie. Inkomsten uit in Nederland geperste en in het buitenland verkochte geluidsdragers met Nederlandse populaire muziek betreft cd's, vinyl, dvd's.
- b. Bladmuziek. Inkomsten uit in Nederland uitgegeven en gedrukte, en in het buitenland verkochte bladmuziek met Nederlandse populaire muziek (dit speelt een erg kleine rol).
- c. Merchandise. Inkomsten uit verkoop in het buitenland van merchandise van Nederlandse acts.

Verkopen (a) kunnen redelijk nauwkeurig gevolgd worden. Voor (b) en (c) is meer medewerking vereist van het werkveld. We kunnen hier slechts van een gefundeerde schatting spreken.

Optredens:

Inkomsten op basis van gages en uitkoopsommen die Nederlandse artiesten ontvangen wanneer ze in het buitenland optredens verzorgen. Auteursrechten die hierbij in het geding zijn, worden afgedragen bij de uitvoeringsrechten (openbaarmaking). Geldstromen lopen van de buitenlandse podia en promotors via agenten, boekingskantoren en managers.

De inkomstenstroom is een gefundeerde schatting. Om de exacte inkomsten voor optredens te vragen, voelt alsof je naar iemands pincode vraagt. Door de relatie die door de jaren heen is/wordt opgebouwd met betrokkenen (management) is het mogelijk om door een geheimhoudingsverklaring toch gegevens te ontvangen. De gegevens worden dan in het totaal verwerkt en zijn niet individueel zichtbaar. Het zou ideaal zijn indien van alle optredens de inkomsten concreet bekend zouden zijn, waardoor het onderzoek een nog betere waarde krijgt.

De verdeling in het onderzoeksresultaat komt daarmee op de segmenten: rechten, opnamen en optredens.

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

3.2 Exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek

Deze paragraaf bevat de gefundeerde schatting van de exportwaarde van Nederlandse populaire muziek voor het peiljaar 2016.

Het gaat om de concentratie op de waarde die in het buitenland gerealiseerd wordt met de Nederlandse muziek (in hoofdzaak Nederlands intellectueel eigendom (IE), evenals opnamen en optredens van Nederlandse artiesten).

De belangrijkste informatiebronnen die hiervoor gebruikt zijn, komen van de instanties die over deze gegevens beschikken (zie paragraaf 1.6)

De totale toegevoegde waarde (rechten, opnamen en optredens) die in 2016 is gerealiseerd met de export van Nederlandse populaire muziek bedraagt € 196,246 miljoen (tabel 14). Ruim 73 procent daarvan komt voor rekening van de dancemuziek (optredens en opnamen). In geld is dit bijna € 144 miljoen. Nog niet eerder was dit zoveel in geld.

Van de Nederlandse muziekexport is 13 procent afkomstig uit auteursrecht en naburige rechten (€ 25,46 miljoen).

Rechten	2016	%
Buma	14.78	7,53%
Stemra	4.93	2,51%
Sena	<u>5.75</u>	<u>2,93%</u>
Subtotaal	25.46	12,97%
Opnamen	2016	
Dance labels	9.15	4,66%
Majors	1.08	0,55%
Indies	2.65	1,35%
Buit. signings	<u>0.85</u>	<u>0,43%</u>
Subtotaal	13.73	6,99%
Optredens	2016	
Dance/EDM	134.695	68,64%
Overig	<u>22.361</u>	<u>11,40%</u>
Subtotaal	157.056	80,04%
Totaal	196.246	100%
	plus 7 % t.o.v. 2015	

2015	%		2014	%	
15.35	8,38%		13.06	7,00%	
4.42	2,41%		4.41	2,36%	
<u>4.28</u>	<u>2,33%</u>		<u>3.02</u>	<u>1,62%</u>	
24.05	13,12%		20.49	10,98%	
2015			2014		
8.22	4,48%		7.02	3,76%	
1.12	0,61%		0.81	0,43%	
2.21	1,21%		2.04	1,09%	
<u>0.91</u>	<u>0,50%</u>		<u>0.96</u>	<u>0,51%</u>	
12.46	6,80%		10.83	5,79%	
2015			2014		
126.36	68,95%		133.33	71,45%	
<u>20.39</u>	<u>11,13%</u>		<u>21.95</u>	<u>11,76%</u>	
146.75	80,08%		155.28	83,21%	
183.26	100%		186.60	100%	
min 1 % t.o.v. 2014			plus 17,5% t.o.v. 2013		

Tabel 14: Exportwaarde van de Nederlandse Populaire Muziek 2016 + vergelijking met 2015 en 2014
(bron: perfect and more bv)

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

Exportwaarde over de jaren van het onderzoek

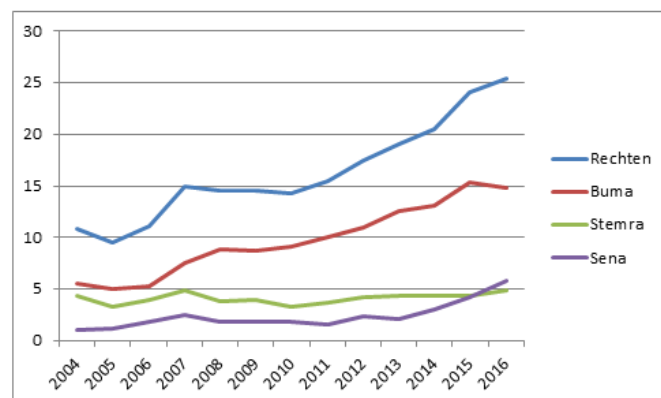
Exportwaarde	
2004	31,6
2005	32,5
2006	35,9
2007	43,5
2008	50,2
2009	64,9
2010	81,44
2011	100,14
2012	130,95
2013	158,8
2014	186,6
2015	183,26
2016	196,246



Tabel 15: Overzicht exportcijfers over de jaren vanaf de start van het onderzoek
(bron: perfect and more bv)

Exportwaarde over de jaren van onderzoek per segment aangegeven in tabel 16, 17, 18.

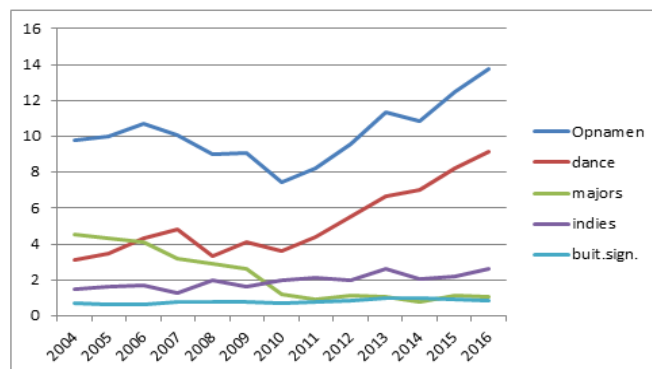
	Rechten	Buma	Stemra	Sena
2004	10,9	5,6	4,3	1
2005	9,5	5	3,3	1,2
2006	11,1	5,3	3,9	1,9
2007	15	7,6	4,9	2,5
2008	14,5	8,9	3,8	1,8
2009	14,6	8,7	4	1,9
2010	14,26	9,12	3,29	1,85
2011	15,42	10,1	3,73	1,59
2012	17,47	10,92	4,19	2,36
2013	19,04	12,55	4,41	2,08
2014	20,49	13,06	4,41	3,02
2015	24,05	15,35	4,42	4,28
2016	25,46	14,78	4,93	5,75



Tabel 16: Rechten
(bron: perfect and more bv)

Waar BUMA (openbaar uitvoeringsrecht) iets daalt, is bij Stemra (verveelvoudiging; mechanisch reproductie-recht) een stijging te zien en is bij SENA (naburige rechten; openbare uitvoering) een flinke stijging te zien.

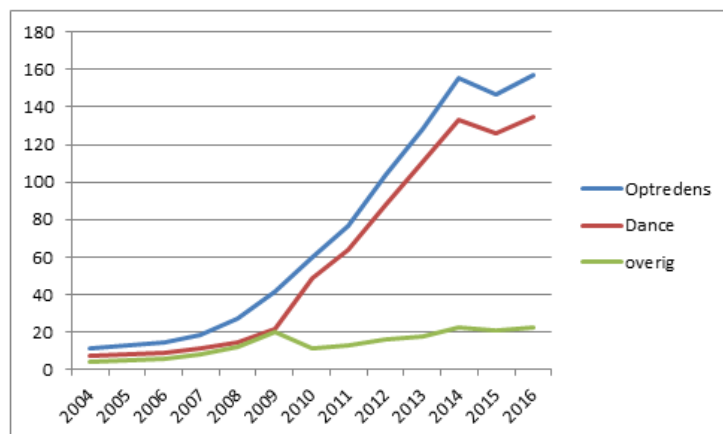
	Opnamen	dance	majors	indies	buit.sign.
2004	9,8	3,1	4,5	1,5	0,7
2005	10	3,5	4,3	1,6	0,6
2006	10,7	4,3	4,1	1,7	0,6
2007	10,1	4,8	3,2	1,3	0,8
2008	9	3,3	2,9	2	0,8
2009	9,1	4,1	2,6	1,6	0,8
2010	7,45	3,61	1,19	1,96	0,69
2011	8,24	4,39	0,95	2,15	0,75
2012	9,55	5,56	1,15	1,99	0,85
2013	11,34	6,67	1,04	2,61	1,02
2014	10,83	7,02	0,81	2,04	0,96
2015	12,46	8,22	1,12	2,21	0,91
2016	13,73	9,15	1,08	2,65	0,85



Tabel 17: Opnamen
(bron: perfect and more bv)

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

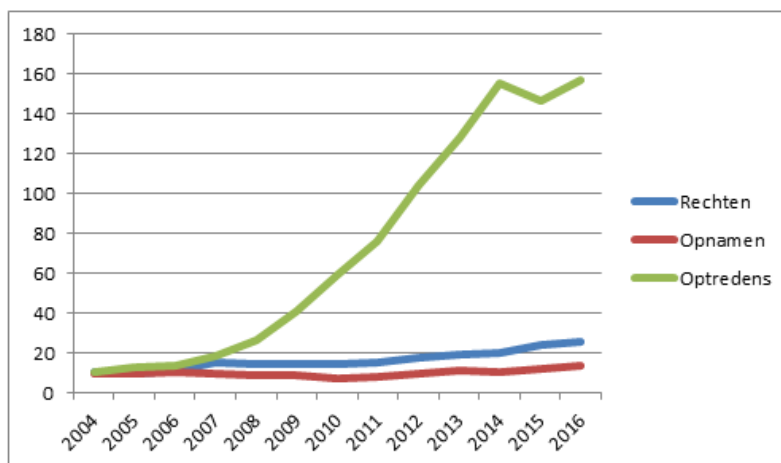
	Optredens	Dance	overig
2004	10,9	6,9	4
2005	13	8,2	4,8
2006	14,1	8,9	5,2
2007	18,4	10,8	7,6
2008	26,8	14,5	12,3
2009	41,2	21,4	19,8
2010	59,73	48,54	11,19
2011	76,48	64,13	12,35
2012	103,84	87,56	16,28
2013	128,42	110,79	17,63
2014	155,28	133,33	21,95
2015	146,75	126,36	20,39
2016	157,05	134,69	22,36



Tabel 18: Optredens
(bron: perfect and more bv)

Over 2016 is de stijgende trend weer zichtbaar.

	Rechten	Opnamen	Optredens
2004	10,9	9,8	10,9
2005	9,5	10	13
2006	11,1	10,7	14,1
2007	15	10,1	18,4
2008	14,5	9	26,8
2009	14,6	9,1	41,2
2010	14,26	7,45	59,73
2011	15,42	8,24	76,48
2012	17,47	9,55	103,84
2013	19,04	11,34	128,42
2014	20,49	10,83	155,28
2015	24,05	12,46	146,75
2016	25,46	13,73	157,05



Tabel 19: De drie segmenten van waardecreatie tegen elkaar afgezet
(bron: perfect and more bv)

In bovenstaand overzicht is te zien dat het onderdeel **Optredens** een groot aandeel heeft. **Opnamen** en **Rechten** blijven naar verhouding een kleiner deel van de Exportwaarde uitmaken. Alle onderdelen laten een stijging zien in 2016.

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

3.3 Nawoord

Het op jaarlijkse basis onderzoeken van de resultaten van de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek maakt duidelijk dat de investeringen die worden gepleegd door de vele betrokkenen (zoals de overheid, bedrijven als Buma Cultuur, de Nederlandse muziekindustrie, artiesten, management, componisten/tekstschrijvers, producers) voordeel opleveren.

Dat is een stimulans om verder te bouwen aan nog meer en betere resultaten. Het is van groot belang dat investeringen van blijvende aard zijn. Als klein land weet Nederland zich op het gebied van Dance nadrukkelijk te manifesteren, de andere muziek (pop, rock e.d.) heeft niet/minder die flexibele ruimte als dance.

Succesvolle buitenlandexploitatie kan bijdragen aan een economisch meer gezonde muziekindustrie en voor een bloeiende muziekcultuur. Immers, wanneer de muziekindustrie in staat is investeringen te doen in nieuwe producties, mede op basis van buitenlandinkomsten, betekent dat tegelijkertijd meer kansen voor Nederlandse auteurs en uitvoerend muzikanten, een groter aantal releases en groei in het live-circuit. Doordat de inkomsten uit fysiek en digitaal vanuit de Nederlandse markt bekeken marginaal zijn geworden (drastische daling verkoop van fysiek product en minimale vergoedingen uit digitaal voor de artiest, auteur) is het van belang dat de Nederlandse artiest ruimte krijgt om het live-model beter te ontwikkelen.

Door het buitenlandse succes van artiesten binnen bepaalde genres, zoals bij dance en in beperktere mate bij pop-metal-punk-rock krijgen steeds meer Nederlandse artiesten kans om zich op deze manier te profileren en daarmee om succesvol te worden. Voor pop-rock heeft deze investering zowel in materiaal als tijd meer tijd nodig om een (bepaalde) mate van succes te ervaren.

Vooraf Nederlandse club DJ's hebben aangetoond dat er een uitstekend verdienmodel is. Van jongs af aan oefenen met een eigen dj-set. Ervaring opdoen eerst in kleine kring. Het adopteren van de social media als promotiepodium, views (YouTube) en airplay (o.a. podcasts, eigen radioshow's) creëren via de bekende netwerken voor extra exposure. Een eigen sound en stijl creëren. Geld verdienen met optredens vanuit een club en mede door het social media netwerk de populariteit uitbouwen tot ongekende hoogte. Het digitale domein is een steeds belangrijker en onmisbaar element geworden in het promotie- en verdienmodel. Kleine clubs om op te treden worden grotere, de grotere clubs worden festivals en soms zelfs eigen evenementen. Nederland wordt Europa, Europa wordt de wereld, internationaal bestaat dan ook niet meer. Optredens zijn belangrijker dan albums en singles uitbrengen, maar releases horen er wel bij, soms als pure promotie. De huidige club-dj is de nieuwe rock ster. En dat begint al erg vroeg, veel dj-talenten zijn jong en kunnen in korte tijd het grote podium bestormen vaak gesteund door een ervaren dj die de juiste support geeft. Als side-note dient ook opgemerkt te worden dat een snelle carrière ook nadelen oplevert en dat gezondheid, conditie en ontwikkeling van het talent voldoende aandacht verdient en te werken aan een duurzame carrière.

Met het betreden van de buitenlandse markt met optredens (cultureel kapitaal) wordt niet alleen het economisch kapitaal verhoogd, maar tevens het sociale kapitaal (relaties, netwerken, status, levensstijl).

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

LITERATUUR en andere bronnen

- Boel, J. & Steenkiste, M. van, (2007), *De terugkeer van de Vikingen: hoe Denemarken zijn popmuziek aan de wereld verkocht*. Belgisch artikel over Music Export Denmark (MXD) <http://www.goddeau.com/content/view/4137>.
- Bourdieu, P., (1993) *The field of cultural production*, Columbia University Press, Cambridge, Polity press.
- Buma Cultuur jaarverslag (2016).
- BUMA/Stemra jaarverslag (2016).
- djmag.com/top100djs/ (2016).
- DutchInfluence.com (2013). <https://www.youtube.com/watch?v=kwsCC9HVCJo>
- Elberse, Anita (2013) *Blockbusters*. Uitgever Henry Holt & co.
- Export Music Sweden (2007) *Export performance of the Swedish music industry 2006*. Export performance of the Swedish music industry is beschikbaar van 2001 tot 2006 <http://www.exms.com/export/Swedish%2520Music%2520export%25202006.pdf>.
- Fictoor, J. & Kroeske, S., (2007). *Basisboek Muziekmanagement*. Amsterdam, Boom Onderwijs.
- Forss, K. en Podolieva, K., (2002). *The export of Swedish Music Industry 2001*. A report from Export Music Sweden. Andante Consultants.
- Hoekman, G.J., (2010) *Over de grens, het internationale succes van Nederlandse popmuziek*, uitgeverij Thomas Rap.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2007) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2005 en 2006* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2008) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2007* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2009) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2008* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2010) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2009* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2011) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2010* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2012) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2011* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. & Fictoor, J., (2013) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2012* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. (2014) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2013* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Kroeske, S. (2015) *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2014* (in opdracht van Buma Cultuur). Hilversum: Perfect & More bv.
- Nevels, Godfried, (2017) *Dutch in the USA, Nederlandse muzikanten in Amerika*. Uitgeverij Aspect
- Nvpi.nl (2016).
- Pels, D., (1992) *Pierre Bourdieu, Opstellen over smaak, habitus en het veldbegrip*, (Essays on taste, habitus and the field concept), 2^e druk, Amsterdam, Van Gennep.
- Rutten, Paul & Hoogendoorn, Joost (2006). *Exportwaarde van Nederlandse Populaire Muziek 2004* (in opdracht van Buma Cultuur). Delft: TNO Informatie- en Communicatietechnologie.
- SENA jaarverslag (2016).
- Voskuil, Peter. (2017) *Dutch Mountains*. Uitgeverij Jea
- Wikström, Patrik (2013) *The Music Industry*. www.politybooks.com
- <http://www.digitalmusicnews.com/2016/12/05/edc-nyc-cancelled-edm/>
- <https://www.facebook.com/dutch.impact/>
- https://www.limburger.nl/cnt/dmf20160707_00022011/rieu-trekt-fans-uit-78-landen-naar-vrijthof
- Sociale media en websites van Nederlandse artiesten en platforms.
- www.bandsintown.com
- www.beatport.com
- www.billboard.biz
- www.facebook.com
- www.forbes.com
- gigs.gigatools.com
- www.landafkorting.nl
- www.partyflock.nl
- www.residentadvisor.com
- www.twitter.com
- www.wikipedia.com
- www.youtube.com

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

BIJLAGEN

Bijlage 1:



Bron: <https://www.facebook.com/yellowclaw/>

Bijlage 2: Europese tour Tim van Tol



Bron: <https://www.facebook.com/timvantol/>

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

Bijlage 3: North America Bustour Oliver Heldens



OLIVER I HELDENS

WHO IS READY TO DANCE?

SUPPORTED BY: **THROTTLE ZONDERLING**

BUS TOUR

2/24 OGDEN THEATER - DENVER	3/5 AGORA THEATER - CLEVELAND
* 2/25 HOUSE OF BLUES - BOSTON	3/9 PAGEANT - ST. LOUIS
* 2/26 ECHOSTAGE - WASHINGTON DC	3/10 FARMERS MARKET - OKLAHOMA CITY
2/27 HAVEN - ATLANTIC CITY	3/11 DALLAS BOMB FACTORY - DALLAS
3/3 LONDON MUSIC HALL - LONDON	3/12 STEREO LIVE - HOUSTON
3/4 NEW CITY GAS - MONTREAL	3/17-20 MIAMI MUSIC WEEK

* SUPPORT BY SNBRN

Facebook: /OLIVERHELDENS
Twitter: @OLIVERHELDENS
Instagram: @OLIVERHELDENS
YouTube: OLIVERHELDENS

Bron: <https://www.facebook.com/OliverHeldens/>

Bijlage 4: No Turning Back Asia 2016 tour

RECONSTRUX BOOKINGS PRESENTS

NO TURNING BACK

-NEVER GIVE UP-
ASIA 2016

MARCH
9-20

- 3.9 BEIJING, CN - YUGONGYISHAN
- 3.10 WUHAN, CN - VOX LIVEHOUSE
- 3.11 SHANGHAI, CN - YUYINTANG
- 3.12 SEOUL, KR - SKUNK HELL
- 3.13 CEBU CITY, PH - HANNAH'S PLACE
- 3.14 MANILA, PH - SELDA DOS
- 3.15 BANGKOK, TH - IMMORTAL BAR
- 3.16 MEDAN, ID - PITU ROOM
- 3.17 PEKANBARU, ID - HALL RESTORAN BINTANG LIMA
- 3.18 SINGAPORE, SG - ALIWAL ARTS CENTRE
- 3.19 JOHOR BARU, MY - EMBRACE HALL
- 3.20 SAIGON, VN - SAIGON RANGER

RECONSTRUX BOOKINGS
PC BY FRANK BOUTMAN

Bron: <https://www.facebook.com/NoTurningBackHC/>

Bijlage: 5 LeSoir China Spring tour 2016

A promotional poster for the LeSoir China Spring Tour 2016. The top half features the band's logo, a circular emblem with a stylized bird or insect, followed by the name 'LESOIR' in large, white, sans-serif capital letters. Below this, 'CHINA SPRING TOUR 2016' is written in a smaller, white, sans-serif font. The central image shows five band members standing in a large, circular concrete tunnel opening. They are silhouetted against a bright blue sky with wispy clouds. The bottom half of the poster lists the tour dates and venues in white text on a dark background.

LESOIR
CHINA SPRING TOUR 2016

28-04: Warehouse No.9 / Zhuhai
29-04: T:Union / Guanghzou
30-04: Real Live / Xiamen
01-05; MIDI Festival / Suzhou
02-05: The Void / Nantong
03-05: VOX / Wuhan

Bron: <https://www.facebook.com/lesoir.band/>

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

Bijlage 6: Creamfields Chili 2016



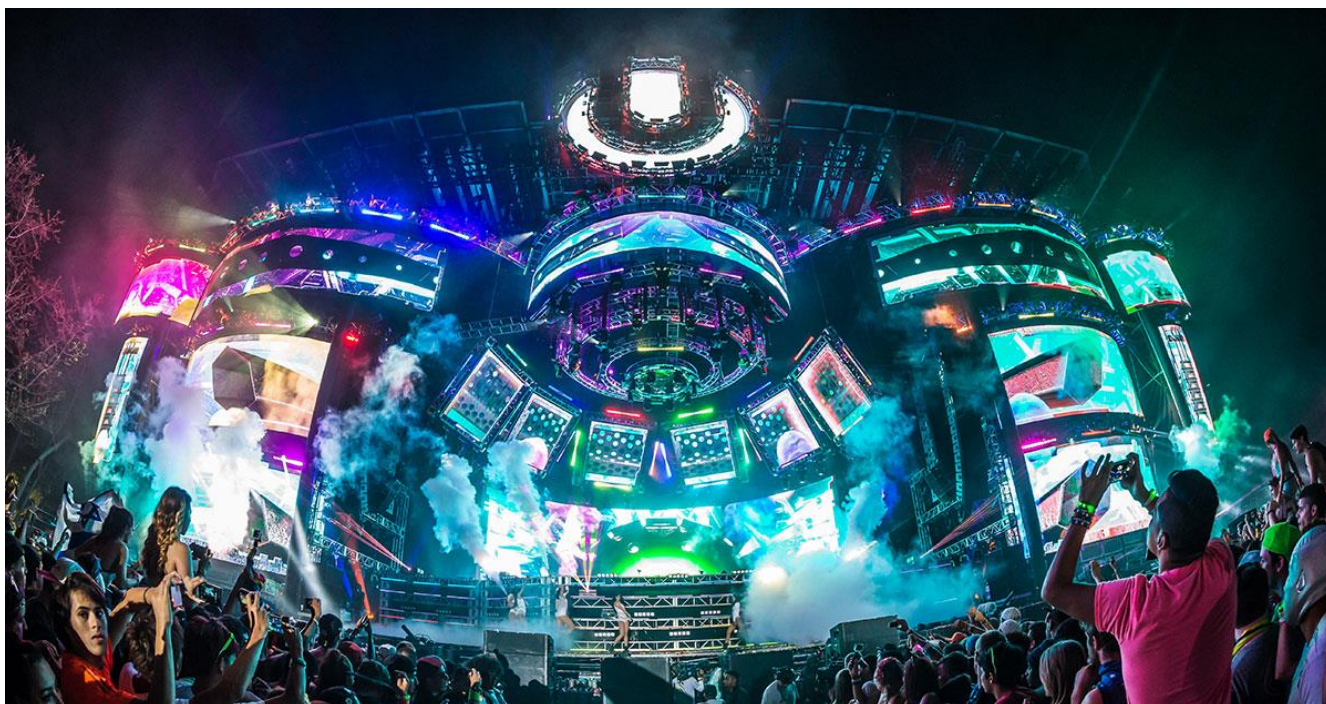
Bijlage 7: Croatia Winter Music Festival 2016-2017 (31-12-2016 / 06-01-2017)



Bijlage 8:

Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek

Ultra Music Festival DJ Sets – Tiesto, Afrojack, Hardwell, & More 2016



Bron: <http://news.bpmsupreme.com/ultra-music-festival-dj-sets-tiesto-afrojack-hardwell/>

Bijlage 9: Sunburn 2016

#SUNBURN10

RENAULT GIONEE co-present

sunburn

in partnership with KINGSBURY OLA fbb

powered by cleartrip

28-29-30-31 DEC 2016
KESNAND, DIST. PUNE

PHASE 1 HEADLINERS

AFROJACK ARMIN VAN BUUREN AXWELL & INGROSSO DIMITRI VEGAS & LIKE MIKE KSHMR

SUPPORT

AJJA ANGERST DANNIC HAYWYRE MARNK

MATTN NUCLEYA PEGBOARD NEARDS SHAAN TOM SWOON

18 EAST • ANISH SOOD • AVANTIKA BAKSHI • BROZ RDZ • DJ SA • ELI & FUR • GENOVA • JOSHI KARMATEK • KASH TRIVEDI • KERANO • LUCAS & STEVE • MADOC • MAKASI • MC HATS • ME & HER • MISS K8 • MOJOJOJO MOMIS ALANIS • NDS • NINA X MALIKA • NITIN • OOZEUNDAT • PRIYANJANA • PROGRESSIVE BROTHERS • PUPPET • ROHAN KAPOOR SALVATORE GANACCI • SARTEK • SIANA CATHERINE • SOUND AVTAR • SPINAL FUSION • STARLING • TERI MIKO • YOTTO • ZAEDEN • ZEPHYRTONE • MANY MORE

FEATURED STAGES DISTRICT 808 monstercat SHAN FRIENDS

PHASE 2 ARTIST LINE UP COMING SOON
EARLY BIRD PHASE 2 TICKETS LIVE ON - WWW.BOOKMYSHOW.COM

RENAULT GIONEE KINGSBURY OLA fbb cleartrip

sunburn hills